

מסורת הש"ס

(א) לעיל קכז; קכט: לקמן קלג. קמא: (ב) ופי' חס' יבמות ז: ד"ה וזמנך, (ג) דכרית כפא, (ד) שיק' לע"ג.

תורה אור השלם

1 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא אֶת בְּנֵי אֶת אֲשֶׁר יִקְרָא לֹא יִזְכָּר לְבָר אֶת בֶּן הָאֲרוּכָה עַל פִּי בֶן הַשְּׁנוּאָה הַבָּר: דברים כא טז

הגהות הב"ח

(א) גמ' לבר מעבודת סוכים וקדושין. י"ב הדי' לענין מזהיר קא אפר' לוי צ"ע למזהיר הר' לבר מקדושין דאי צ"ע למזהיר פתר דקדושין או הוא או ה' ה' ולכן ודאי צ"ע ששקטן בלחמו ענין אע"ג דקיימת מידם ותקובת עבודת סוכים נמי כיון דלמספ' דבי לעבודת סוכים לא נלמד קא אפר' לוי וסוכ' כהנא ע"ה: (ב) רש"ם ד"ה ואיבעת פניה וכו' ר"י בן ברקא הוא דשמע' למ"ק: (ג) ד"ה לל' מי וכו' ואפי' האלו לירשו. י"ב ולפני"ד נראה שזה פירוש דתוק דאי בניו לאו דוקא אפי' יורשו כל יורשו משמע אל' נראה דבניו דוקא וי"מ מכתב את בניו את מרבה נמי אחר האלו יורשו אבל שטית' ראו יורשו דלפי' בניו לאו וכו': (ד) ת"ה ש"טל וכו'. י"ב פ"ק דחולין כתב' המוס' ח"ל דף כ"ב צ"ע שט"ס דוכתב ל"ג תמויה דש"טל משמע דאי לאו קרא לאו ה' אמינא הכי אבל והלא דין הוא משמע דנלאו מאי קרא ה' לו לומר כן עכ"ל ופי' ה' מארי' למשע"ל מ"ש סאן:

מוסף רש"י

וקדושין. המקדש אשה והמגשה אפי' משוחר נזקק כדי לומר אינה חורה (מדרש פו ושם. חוץ ממדרש ועובד עבודת כוכבים ומקדש ומגדש.

מוסף תוספות

א. אבל על אה במקום בת מורה. כ"ר ישמעאל בריה רהוא קים ליה במילי דאברה וכו'. ר"ן. ב. אלא דטובא אשכחן בגמי' דיכיל לומר וליטמון ואלא קאמר. ריטב"א.

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קל.

עין משפט
גזר מצוה

צב א מ"י פ"ז מהלכות אבות הלכה כ' סמג עש"ט מ"ט ע"ה אפי' כ"י מט ספיק ז: צב ב מ"י פ"ז מהלכות הלכה כ' סמג עש"ט ז' טו"ע מ"ח כ"י רפא ספיק ח: צב ג מ"י פ"ז מהלכות זכיה וממנה ה"ל סמג ט"ז טו"ע ט"ז:

רבינו גרשום

וקדושין. שאם חיבב על בהמה להקריב לעבודת כוכבים ואמר להקריבה וחזרו בו לאחרי בתוך כדי דבור לא הריא חזרה ואסורה בהנאה וקדושין נמי אם קידש אשה ובתוך כדי דבור חזרו בו אפי' תוספין בה קדושין וצריכה גט: פ"ס ר' יוחנן [בן ברוקא] אומר אם אחר איש מלתי שאמר יירשני במקום שיש בת אם ראוי לירשו הוא אם לא היתה בת כגון שהוא אחיו דבריו קיימין וירשו אפי' במקום בת. טעמא דאחר במקום בת. משום הכי אמר ת"ק דלא אמר כלום דמתקרא חתלה מן היראיון לשאנא דאריים: דא בכ"ן בין הבנים כלומר אם רצה ליתן לבן אחד כל נכסיו ולא לשאר בנים הואיל ונתנו למי שהוא וירש גמור דבריו קיימין והוא הדין אם לא ה' לו בנים אלא בנות ורצה ליתן לבת אחת בין שאר הבנות: אימא סיפא וכו' וכו' תימא ביה קפפלי' ר' יוחנן [בן ברוקא] מילק טפי מנא קאמר דאפי' אבר על אחר דראוי לירשו במקום שיש בת דקורבה ליה טפי דבריו קיימין. וכן בת במקום בן: דהא תניא כ"ר. וכיון דקאמר ר' ישמעאל דלא נחלקו אבא וחכמים על דבר זה הדין קושין לרובתיה דרביי קיימין טעמא דאחר במקום בת כ"ר דר' יוחנן היינו ת"ק. איבעית אימא תריץ הכי מדקאמר ר' ישמעאל לא נחלקו מכלל דת"ק דר' ישמעאל סבר דנחלקו ור' יוחנן לאו היינו ת"ק. ואיבעית אימא תריץ הכי כולה מתני' ר' יוחנן בן ברוקא היא וחסורא מחסא מתני'. והכי קתני לה האומ' איש פלוני יירשני וכו': התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אמר ליה אביי הא מלא יוכל לברר נפקא אבא חנן כ"ר

וקדושין. שאם חיבב על בהמה להקריב לעבודת כוכבים ואמר להקריבה וחזרו בו לאחרי בתוך כדי דבור לא הריא חזרה ואסורה בהנאה וקדושין נמי אם קידש אשה ובתוך כדי דבור חזרו בו אפי' תוספין בה קדושין וצריכה גט: פ"ס ר' יוחנן [בן ברוקא] אומר אם אחר איש מלתי שאמר יירשני במקום שיש בת אם ראוי לירשו הוא אם לא היתה בת כגון שהוא אחיו דבריו קיימין וירשו אפי' במקום בת. טעמא דאחר במקום בת. משום הכי אמר ת"ק דלא אמר כלום דמתקרא חתלה מן היראיון לשאנא דאריים: דא בכ"ן בין הבנים כלומר אם רצה ליתן לבן אחד כל נכסיו ולא לשאר בנים הואיל ונתנו למי שהוא וירש גמור דבריו קיימין והוא הדין אם לא ה' לו בנים אלא בנות ורצה ליתן לבת אחת בין שאר הבנות: אימא סיפא וכו' וכו' תימא ביה קפפלי' ר' יוחנן [בן ברוקא] מילק טפי מנא קאמר דאפי' אבר על אחר דראוי לירשו במקום שיש בת דקורבה ליה טפי דבריו קיימין. וכן בת במקום בן: דהא תניא כ"ר. וכיון דקאמר ר' ישמעאל דלא נחלקו אבא וחכמים על דבר זה הדין קושין לרובתיה דרביי קיימין טעמא דאחר במקום בת כ"ר דר' יוחנן היינו ת"ק. איבעית אימא תריץ הכי מדקאמר ר' ישמעאל לא נחלקו מכלל דת"ק דר' ישמעאל סבר דנחלקו ור' יוחנן לאו היינו ת"ק. ואיבעית אימא תריץ הכי כולה מתני' ר' יוחנן בן ברוקא היא וחסורא מחסא מתני'. והכי קתני לה האומ' איש פלוני יירשני וכו': התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אמר ליה אביי הא מלא יוכל לברר נפקא אבא חנן כ"ר

וקדושין. שאם חיבב על בהמה להקריב לעבודת כוכבים ואמר להקריבה וחזרו בו לאחרי בתוך כדי דבור לא הריא חזרה ואסורה בהנאה וקדושין נמי אם קידש אשה ובתוך כדי דבור חזרו בו אפי' תוספין בה קדושין וצריכה גט: פ"ס ר' יוחנן [בן ברוקא] אומר אם אחר איש מלתי שאמר יירשני במקום שיש בת אם ראוי לירשו הוא אם לא היתה בת כגון שהוא אחיו דבריו קיימין וירשו אפי' במקום בת. טעמא דאחר במקום בת. משום הכי אמר ת"ק דלא אמר כלום דמתקרא חתלה מן היראיון לשאנא דאריים: דא בכ"ן בין הבנים כלומר אם רצה ליתן לבן אחד כל נכסיו ולא לשאר בנים הואיל ונתנו למי שהוא וירש גמור דבריו קיימין והוא הדין אם לא ה' לו בנים אלא בנות ורצה ליתן לבת אחת בין שאר הבנות: אימא סיפא וכו' וכו' תימא ביה קפפלי' ר' יוחנן [בן ברוקא] מילק טפי מנא קאמר דאפי' אבר על אחר דראוי לירשו במקום שיש בת דקורבה ליה טפי דבריו קיימין. וכן בת במקום בן: דהא תניא כ"ר. וכיון דקאמר ר' ישמעאל דלא נחלקו אבא וחכמים על דבר זה הדין קושין לרובתיה דרביי קיימין טעמא דאחר במקום בת כ"ר דר' יוחנן היינו ת"ק. איבעית אימא תריץ הכי מדקאמר ר' ישמעאל לא נחלקו מכלל דת"ק דר' ישמעאל סבר דנחלקו ור' יוחנן לאו היינו ת"ק. ואיבעית אימא תריץ הכי כולה מתני' ר' יוחנן בן ברוקא היא וחסורא מחסא מתני'. והכי קתני לה האומ' איש פלוני יירשני וכו': התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אמר ליה אביי הא מלא יוכל לברר נפקא אבא חנן כ"ר

וקדושין. שאם חיבב על בהמה להקריב לעבודת כוכבים ואמר להקריבה וחזרו בו לאחרי בתוך כדי דבור לא הריא חזרה ואסורה בהנאה וקדושין נמי אם קידש אשה ובתוך כדי דבור חזרו בו אפי' תוספין בה קדושין וצריכה גט: פ"ס ר' יוחנן [בן ברוקא] אומר אם אחר איש מלתי שאמר יירשני במקום שיש בת אם ראוי לירשו הוא אם לא היתה בת כגון שהוא אחיו דבריו קיימין וירשו אפי' במקום בת. טעמא דאחר במקום בת. משום הכי אמר ת"ק דלא אמר כלום דמתקרא חתלה מן היראיון לשאנא דאריים: דא בכ"ן בין הבנים כלומר אם רצה ליתן לבן אחד כל נכסיו ולא לשאר בנים הואיל ונתנו למי שהוא וירש גמור דבריו קיימין והוא הדין אם לא ה' לו בנים אלא בנות ורצה ליתן לבת אחת בין שאר הבנות: אימא סיפא וכו' וכו' תימא ביה קפפלי' ר' יוחנן [בן ברוקא] מילק טפי מנא קאמר דאפי' אבר על אחר דראוי לירשו במקום שיש בת דקורבה ליה טפי דבריו קיימין. וכן בת במקום בן: דהא תניא כ"ר. וכיון דקאמר ר' ישמעאל דלא נחלקו אבא וחכמים על דבר זה הדין קושין לרובתיה דרביי קיימין טעמא דאחר במקום בת כ"ר דר' יוחנן היינו ת"ק. איבעית אימא תריץ הכי מדקאמר ר' ישמעאל לא נחלקו מכלל דת"ק דר' ישמעאל סבר דנחלקו ור' יוחנן לאו היינו ת"ק. ואיבעית אימא תריץ הכי כולה מתני' ר' יוחנן בן ברוקא היא וחסורא מחסא מתני'. והכי קתני לה האומ' איש פלוני יירשני וכו': התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אמר ליה אביי הא מלא יוכל לברר נפקא אבא חנן כ"ר

וקדושין. שאם קידש אשה לפני עדים וחזר ואמר בתוך כדי דבור להווי מתנה ולא להווי קדושין אין שומעין לו ומקודשת ואינה מקודשת וחומרך דרבנן היא משום לעו ממזרות אם משא לאחר זלא גט: בתנ"י האומר איש פלוני יירשני אפי' אחיו נמקום שיש לההוא מלווה בת: או צמי פירשני. ויש לו בן: לא אמר כלום. שעקר את הירושה ממוקמה. ודייקין בגמרא הא בן זין הבנים דראוי לירש קצת קנה גם הכל ולפוס הך דיוקא לא מתקומא הך סיפא אליבא דההוא תנא דלעיל [קמ"ז] דקתני גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום דהיינו בן זין הבנים ואפי' קמני רישא דלא קני ובגמרא מתרין לה: אם אמר על מי שראוי לירשו. השתא משמע לן כגון שראוי לירשו נמקמת כגון בן זין הבנים והלך דבריו קיימין אם אמר יירש הכל ועל מי שאין ראוי לירשו כגון אחיו נמקום בתו או בתו נמקום בתו: גמ' טעמא. דהוי מתנה על מה שכתב בתורה דקמוריש לאחר נמקום בת דלא חזי השתא למירת מדי: אימא סיפא אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין היינו סנה קמא. דהכי משמע על מי שראוי לירשו עכשיו דהיינו בן זין הבנים או בת זין הבנות נמקום שאלן בן: ופי' סימא. קפליג ר' יוחנן עליה דת"ק אפי' אחר נמקום בת דשמע' לת"ק דחשיב ליה מתנה על מה שכתב בתורה אפי' בנו זין הבנים או בת זין הבנות כדקמני רישא גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום וכ"ש דאחר נמקום בת כדקמני סיפא האומר איש פלוני יירשני כו' וזו ואין ריך לומר זו קמני א"ר להכי תנייה להך סיפא לאשמעינן דאפי' דאחר נמקום בת אפי' יוחנן לאיפלוגי עליה דת"ק ולמימר דבריו קיימין ורישא נמי דבוחא קמני דאפילו בזן

וקדושין. שאם קידש אשה לפני עדים וחזר ואמר בתוך כדי דבור להווי מתנה ולא להווי קדושין אין שומעין לו ומקודשת ואינה מקודשת וחומרך דרבנן היא משום לעו ממזרות אם משא לאחר זלא גט: בתנ"י האומר איש פלוני יירשני אפי' אחיו נמקום שיש לההוא מלווה בת: או צמי פירשני. ויש לו בן: לא אמר כלום. שעקר את הירושה ממוקמה. ודייקין בגמרא הא בן זין הבנים דראוי לירש קצת קנה גם הכל ולפוס הך דיוקא לא מתקומא הך סיפא אליבא דההוא תנא דלעיל [קמ"ז] דקתני גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום דהיינו בן זין הבנים ואפי' קמני רישא דלא קני ובגמרא מתרין לה: אם אמר על מי שראוי לירשו. השתא משמע לן כגון שראוי לירשו נמקמת כגון בן זין הבנים והלך דבריו קיימין אם אמר יירש הכל ועל מי שאין ראוי לירשו כגון אחיו נמקום בתו או בתו נמקום בתו: גמ' טעמא. דהוי מתנה על מה שכתב בתורה דקמוריש לאחר נמקום בת דלא חזי השתא למירת מדי: אימא סיפא אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין היינו סנה קמא. דהכי משמע על מי שראוי לירשו עכשיו דהיינו בן זין הבנים או בת זין הבנות נמקום שאלן בן: ופי' סימא. קפליג ר' יוחנן עליה דת"ק אפי' אחר נמקום בת דשמע' לת"ק דחשיב ליה מתנה על מה שכתב בתורה אפי' בנו זין הבנים או בת זין הבנות כדקמני רישא גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום וכ"ש דאחר נמקום בת כדקמני סיפא האומר איש פלוני יירשני כו' וזו ואין ריך לומר זו קמני א"ר להכי תנייה להך סיפא לאשמעינן דאפי' דאחר נמקום בת אפי' יוחנן לאיפלוגי עליה דת"ק ולמימר דבריו קיימין ורישא נמי דבוחא קמני דאפילו בזן

וקדושין. שאם קידש אשה לפני עדים וחזר ואמר בתוך כדי דבור להווי מתנה ולא להווי קדושין אין שומעין לו ומקודשת ואינה מקודשת וחומרך דרבנן היא משום לעו ממזרות אם משא לאחר זלא גט: בתנ"י האומר איש פלוני יירשני אפי' אחיו נמקום שיש לההוא מלווה בת: או צמי פירשני. ויש לו בן: לא אמר כלום. שעקר את הירושה ממוקמה. ודייקין בגמרא הא בן זין הבנים דראוי לירש קצת קנה גם הכל ולפוס הך דיוקא לא מתקומא הך סיפא אליבא דההוא תנא דלעיל [קמ"ז] דקתני גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום דהיינו בן זין הבנים ואפי' קמני רישא דלא קני ובגמרא מתרין לה: אם אמר על מי שראוי לירשו. השתא משמע לן כגון שראוי לירשו נמקמת כגון בן זין הבנים והלך דבריו קיימין אם אמר יירש הכל ועל מי שאין ראוי לירשו כגון אחיו נמקום בתו או בתו נמקום בתו: גמ' טעמא. דהוי מתנה על מה שכתב בתורה דקמוריש לאחר נמקום בת דלא חזי השתא למירת מדי: אימא סיפא אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין היינו סנה קמא. דהכי משמע על מי שראוי לירשו עכשיו דהיינו בן זין הבנים או בת זין הבנות נמקום שאלן בן: ופי' סימא. קפליג ר' יוחנן עליה דת"ק אפי' אחר נמקום בת דשמע' לת"ק דחשיב ליה מתנה על מה שכתב בתורה אפי' בנו זין הבנים או בת זין הבנות כדקמני רישא גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום וכ"ש דאחר נמקום בת כדקמני סיפא האומר איש פלוני יירשני כו' וזו ואין ריך לומר זו קמני א"ר להכי תנייה להך סיפא לאשמעינן דאפי' דאחר נמקום בת אפי' יוחנן לאיפלוגי עליה דת"ק ולמימר דבריו קיימין ורישא נמי דבוחא קמני דאפילו בזן

וקדושין. שאם קידש אשה לפני עדים וחזר ואמר בתוך כדי דבור להווי מתנה ולא להווי קדושין אין שומעין לו ומקודשת ואינה מקודשת וחומרך דרבנן היא משום לעו ממזרות אם משא לאחר זלא גט: בתנ"י האומר איש פלוני יירשני אפי' אחיו נמקום שיש לההוא מלווה בת: או צמי פירשני. ויש לו בן: לא אמר כלום. שעקר את הירושה ממוקמה. ודייקין בגמרא הא בן זין הבנים דראוי לירש קצת קנה גם הכל ולפוס הך דיוקא לא מתקומא הך סיפא אליבא דההוא תנא דלעיל [קמ"ז] דקתני גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום דהיינו בן זין הבנים ואפי' קמני רישא דלא קני ובגמרא מתרין לה: אם אמר על מי שראוי לירשו. השתא משמע לן כגון שראוי לירשו נמקמת כגון בן זין הבנים והלך דבריו קיימין אם אמר יירש הכל ועל מי שאין ראוי לירשו כגון אחיו נמקום בתו או בתו נמקום בתו: גמ' טעמא. דהוי מתנה על מה שכתב בתורה דקמוריש לאחר נמקום בת דלא חזי השתא למירת מדי: אימא סיפא אם אמר על מי שראוי לירשו דבריו קיימין היינו סנה קמא. דהכי משמע על מי שראוי לירשו עכשיו דהיינו בן זין הבנים או בת זין הבנות נמקום שאלן בן: ופי' סימא. קפליג ר' יוחנן עליה דת"ק אפי' אחר נמקום בת דשמע' לת"ק דחשיב ליה מתנה על מה שכתב בתורה אפי' בנו זין הבנים או בת זין הבנות כדקמני רישא גבי ריצה לאחד ומיעט לאחד שאם אמר משום ירושה לא אמר כלום וכ"ש דאחר נמקום בת כדקמני סיפא האומר איש פלוני יירשני כו' וזו ואין ריך לומר זו קמני א"ר להכי תנייה להך סיפא לאשמעינן דאפי' דאחר נמקום בת אפי' יוחנן לאיפלוגי עליה דת"ק ולמימר דבריו קיימין ורישא נמי דבוחא קמני דאפילו בזן